

6. Биков Р.Ю. **Порядок обліку державного майна на регіональному рівні** / Р. Ю. Биков // Наук. вісник Академії муніц. управління: Серія "Управління" [зб. наук. пр.] / [За заг. ред. В. К. Присяжнюка, В. Д. Бакуменка]. Вип. 2 (8). Державне управління та місцеве самоврядування – К. : ВПЦ АМУ, 2009. – С. 340-351.

Рецензент: д.е.н., професор Гринчуцький В.І.

УДК 338

О. В. ЗАЯЧКІВСЬКА
В. М. ДЕМЧУК

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Визначено сутність фінансової безпеки фондового ринку. Розкрито взаємозв'язок рівня безпеки фондового ринку та національної фінансової безпеки. Обґрунтовано напрями підвищення рівня фінансової безпеки фондового ринку.

The essence of financial security stock market. The interrelation of the safety stock market and national financial security. The ways to improve the financial security of the stock market.

Ключові слова: безпека фондового ринку, загрози фінансової безпеки, індикатори стану фінансової безпеки.

В умовах економічних реформ, які відбуваються в Україні, постало питання зростання рівня загроз економічній і, особливо, фінансовій безпеці України. Невирішеність проблем у цій сфері не дозволяє забезпечити відповідний рівень фондового ринку. З огляду на те, що фондовий ринок виконує свої функції тільки номінально, ситуація з його фінансовою безпекою набуває особливої уваги.

© Заячківська О.В. – к.е.н. доцент Національного університету водного господарства та природокористування;

© Демчук В. М. – студент Національного університету водного господарства та природокористування

Питаннями безпеки фондового ринку присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема, О. Барановського, А. Ігоніної, В. Коробова, О. Ладюк, В. Палєхової, Ю. Пахомова, А. Сухорукова, А. Філіпенка, І. Флейчук, В. Шевчука та інших.

Метою даної статті є виявлення проблем забезпечення фінансової безпеки фондового ринку.

Для вирішення даної мети нами сформоване завдання, яке полягає в обґрунтуванні напрямів підвищення рівня фінансової безпеки фондового ринку.

Відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» (29.10.2013 року), серед складових фінансової безпеки держави важливе місце належить безпеці фондового ринку [4, с. 15], яка передбачає оптимізацію обсягів його капіталізації, яка дозволяє забезпечити стійкий фінансовий стан емітентів, власників, покупців, організаторів торгівлі, торговців, інститутів спільного інвестування, посередників, консультантів, реєстраторів, депозитаріїв, зберігачів тощо. Нестабільний фінансовий стан будь-якого суб'єкта фондового ринку або їх групи є індикатором незадовільного рівня безпеки фондового ринку, а, значить, і фінансової безпеки в цілому [2, с. 228].

Для підвищення рівня фінансової безпеки фондового ринку нам необхідно розглянути питання залучення інвестицій у цінні папери. Це відбувається шляхом придбання цінних паперів в процесі їх емісії. Акції та облігації є найефективнішим джерелом отримання додаткових фінансових ресурсів для фінансування поточної господарської діяльності, довгострокових проектів підприємств і держави [1, с. 249].

За даними на кінець 2013 року, усього Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, зареєструвала випусків акцій на загальну суму 571,97 млрд. грн. (табл. 1).

Таблиця 1

Обсяг випусків акцій зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2009 – 2013 рр. [9]

Рік	2009	2010	2011	2012	2013
Всього, млрд. грн.	393,15	433,74	491,9	507,74	571,97

Важливо зазначити, що у 2013 році спостерігалось зростання емісійної діяльності на ринку акцій, тоді як у 2012 році було відмічено зниження цього показника у 2,5 рази. Таке зменшення було пов'язане зі згортанням участі іноземних банківських інституцій у капіталі банків України і, як наслідок, зменшенням статутних капіталів кількох банків з іноземним капіталом. Проте у 2013 року зазначений показник зріс у чотири рази порівняно з 2012 роком і становив 64,23 млрд. грн. (рис. 1).

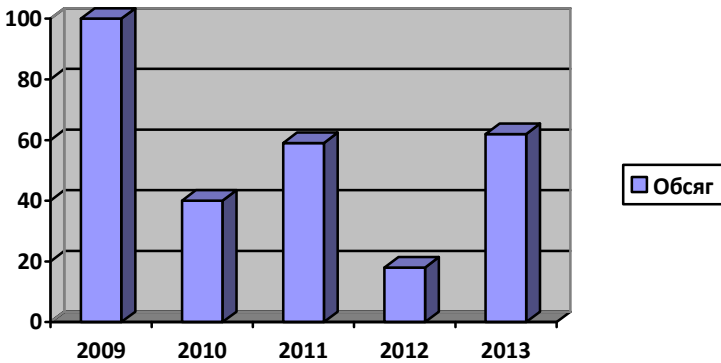

Рис. 1. **Обсяг випусків акцій зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2009 – 2013 рр.**

Ваговою складовою ринку цінних паперів є також ринок облігацій, на якому відбувається обіг цих боргових зобов'язань [6, с. 16].

Слід відмітити, що у 2013 році відбулося незначне зменшення обсягів зареєстрованих Комісією облігаційних випусків. Протягом року регулятор зареєстрував 304 випуски облігацій підприємств на суму 42,47 млрд грн. (табл. 2). У порівнянні з 2012 роком обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 8,92 млрд грн. або на 17,36 %.

Таблиця 2

Обсяг випусків облігацій підприємств зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2009 – 2013 рр. [9].

Рік	2009	2010	2011	2012	2013
Всього, млрд. грн.	10,11	9,49	35,91	51,39	42,47

Емісійна діяльність на ринку облігацій у 2012 році демонструє значне збільшення обсягів зареєстрованих Комісією облігаційних випусків, що свідчить про зростання у компаній зацікавленості до цього фінансового інструменту та можливості залучення додаткових коштів шляхом емісії облігацій.

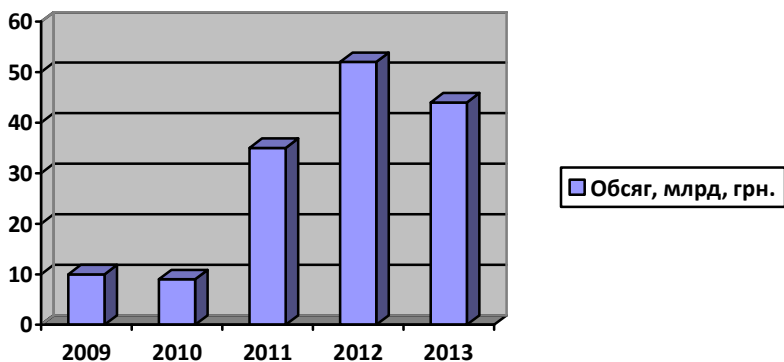

Рис. 2. Обсяг випусків облігацій зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку протягом 2009 – 2013 рр.

Слід відмітити, що не дивлячись на труднощі, які існують на фондовому ринку, його розвиток все-таки відбувається (табл. 3).

Отже, головною метою функціонування та розвитку фондового ринку в Україні повинно стати залучення інвестиційних ресурсів для спрямування їх на відновлення та забезпечення подальшого зростання виробництва.

Таблиця 3

**Показники розвитку фондового ринку України протягом
2009 – 2013 рр. [9]**

Рік	Показник		
	Обсяг емісії цінних паперів, млрд. грн.	Залучення інвестицій в цінні папери, млрд. грн.	Співвідношення капіталізації лістингових компаній до ВВП, %
2009	162,68	85,61	12,6
2010	95,55	47,43	15,9
2011	179,17	88,27	13,7
2012	107,73	67,23	19,7
2013	142,03	74,25	23,9

Тому, для підвищення рівня фінансової безпеки фондового ринку та держави в цілому фахівці вважають, що необхідно:

- розробити стратегію фінансової безпеки України;
- створити надійну систему фінансового контролю;
- запровадити чіткий порядок у справі отримання і відшкодування іноземних кредитів для господарських суб'єктів усіх форм власності;
- створити єдину державну інформаційну базу, яка охоплювала б усі фінансово-кредитні установи;
- створити умови для збільшення реальних грошових доходів населення.

На нашу думку, не зважаючи на обмежені можливості впливу на рівень безпеки фондового ринку, держава має здійснювати заходи щодо мінімізації загроз з його боку рівню фінансової безпеки держави. Регулювання ступеню такого впливу ускладнюється тим, що держава одночасно є і учасником фондового ринку та інституцією, яка здійснює його регулювання. Необдумані кроки держави у цій сфері можуть призвести до катастрофічних наслідків не тільки у власній фінансовій системі, але вплинути і на міжнародні фінансові ринки. Яскравим прикладом цього є причини та наслідки глобальної фінансової кризи 2008 - 2009 рр.

Головною запорукою підвищення рівня безпеки фондового ринку є його достатній рівень капіталізації. Тому увага з боку держави має бути зосереджена саме на вирішенні цієї проблеми. На наш погляд, основними напрямками підвищення рівня фінансової безпеки (відповідно і рівня національної фінансової безпеки) є розвиток акціонерної форми власності, стимулювання трансформації індивідуально-приватного капіталу протягом найближчих років. У цьому контексті важливим є забезпечення дотримання прав міноритаріїв, у тому числі застосування податкових важелів стимулювання виплати дивідендів на їх користь. Своєчасна практична реалізація запропонованих заходів дозволить максимально використати можливості глобалізації щодо підвищення рівня безпеки фондового ринку та рівня національної фінансової безпеки цілому.

Бібліографія

1. Барановський О. І. **Фінансова безпека в Україні** [текст]: підручник/ О. І. Барановський – К. : КНЕУ, 2008.–759 с.
2. **Економічна безпека** [текст]: навчальний посібник / За ред.
3. С. Варналія. – К. : Знання, 2009.–647 с.
3. **Методика розрахунку рівня економічної безпеки України** // Офіційний сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980.
4. **Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України**/ За редак. акад. НАН України С. І. Пиріжкова. – К. : НІМБ, 2003. – 42 с.
5. Палехова В. А. **Макроекономіка** [текст]: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення / В.А. Палехова. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – Випуск 96. – С. 57.
6. Собкевич О. В. **Розвиток фондового ринку України як чинник підвищення рівня економічної безпеки держави**. Автореф. дис. канд. екон. наук : 21.04.01 / О. В. Собкевич / Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К., 2008.–28 с.
7. **Статистичний бюлетень НБУ** (електронне видання) /Департамент статистики та звітності Національного банку України, 2008–2010. – Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Statist/elbul.htm>.

8. Сухоруков А.І., Ладюк О.Д. **Фінансова безпека держави** [текст]: Навчальний посібник / А.І. Сухоруков, О.Д. Ладюк – К. : Центр учбової літератури, 2007 – 192 с.

9. **Річний звіт НКЦПФР за 2013 рік. Рух ринку цінних паперів України до світових стандартів задля економічного зростання держави** // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://smida.gov.ua/docs/nssmc_2013.pdf.

Рецензент: д.е.н., професор Павлов В.І.

УДК 338.439

О. А. КАРДАШ

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АПК УКРАЇНИ

Розкрито сутність державного регулювання АПК. Визначено основні напрями державного регулювання АПК. Виявлено основні проблеми державного регулювання АПК України.

Essence of government control of agroindustrial complex is exposed. Basic directions of government control of agroindustrial complex are certain. The basic problems of government control of agroindustrial complex of Ukraine are educed.

Ключові слова: державне регулювання, агропромисловий комплекс, державна підтримка АПК, державні інтервенції, державні закупівлі.

Проблема подолання економічної кризи в Україні лежить в площині ефективного регулювання вітчизняним агропромисловим комплексом, досягнення якого дасть можливість не лише підвищити рівень життя населення, але й дасть можливість країні зайняти місце повноцінного гравця на світових ринках.

На сьогодні державного регулювання АПК має відбуватися з урахуванням вимог ринкової економіки, базуючись на

©Кардаш О.А. – старший викладач Національного університету водного господарства та природокористування